

SXEDIO.FZ2

30.11.1951: Ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΑΝΤΗΣ, ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΤΟΥ ΑΚΕΛ, ΜΕ ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΧΕΤΑΙ ΟΤΙ ΗΤΑΝ ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΗ Η ΤΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΑΠΟΧΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

Την άποψη ότι ήταν λάθος η αποχή του ΑΚΕΛ από τις εκλογές για την ανάδειξη Κοινοτικών Συμβουλίων, όπως την εξέθεσε ο Γενικός Γραμματέας του Κόμματος Εζεκίας Παπαϊωάννου στο Εβδομο Παγκύπριο Συνέδριο του Κόμματος στη Λευκωσία στις **30** Νοεβρίου **1951**, είχε και ένα άλλο ηγετικό στέλεχος του Κόμματος, ο Ανδρέας Φάντης.

Σε άρθρο του την ίδια μέρα στο "Νέο Δημοκράτη" εκφραστικό Όργανο του ΑΚΕΛ ο Ανδρέας Φάντης αναφέρθηκε στην καθοδηγητική αρχή του Λένιν και κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η "ταχτική της αποχής που το κόμμα μας κράτησε έναντι στις εκλογές Κοινοτικών Συμβουλίων ήταν λανθασμένη".

Ανέφερε στο άρθρο του ο Ανδρέας Φάντης:

"Ο Μαρξισμός-Λενινισμός είναι η επιστήμη που δείχνει στους καταπιεζομένους το δρόμο για την απελευθέρωση τους από κάθε είδους ζυγό, εθνικό, οικονομικό, κοινωνικό.

Στην πορεία μιας εκατονταετίας, απ' την εμφάνιση του επιστημονικού σοσιαλισμού (Μαρξισμού) ως σήμερα με την απόχτηση και αξιοποίηση της πολύτιμης πείρας των επαναστάσεων και των επαναστατικών κινημάτων στην Ευρώπη κατά τη διάρκεια του περασμένου αιώνα και της πολύτιμης πείρας του ρωσικού επαναστατικού κινήματος, πείρα που βρήκε την πιο ακριβή εφαρμογή και δικαίωση της στην πανορθόδοξη Οχτωβριανή επανάσταση, κατορθώθηκε να αποκρυσταλλωθεί όχι μόνο γενικά η θεωρία της πάλης των τάξεων, αλλά να τεθούν αρκετά αναλυτικά και οι γενικές αρχές για τη στρατηγική και ταχτική αυτής της πάλης.

Η επαναστατική θεωρία του Μαρξισμού-Λενινισμού και οι γενικές, αλλά αρκετά

επεξεργασμένες αρχές της στρατηγικής και της ταχτικής των προλεταριακών κομμάτων αποτελούν φωτεινό οδηγό στην πόλη των κομμουνιστικών και εργατικών κομμάτων για εθνική αποκατάσταση για ειρήνη και για το σοσιαλισμό.

Σήμερα που τα προβλήματα της πάλης των μαζών περιπλέκονται έντεχνα και ένα σωρό μανούβρες του ιμπεριαλισμού, που σκοπεύουν να διατηρήσουν την κυριαρχία του πάνω στους αποικιακούς λαούς και να την επεκτείνουν ακόμα όπου είναι δυνατό και να την επεκτείνουν ακόμα όπου είναι δυνατό, η πλήρης γνώση των κανόνων της στρατηγικής και ταχτικής και η σωστή εφαρμογή αυτών των κανόνων μέσα

στις δοσμένες συγκεκριμένες αντικειμενικές συνθήκες, προβάλλει σαν η πιο ουσιώδης προϋπόθεση για την επιτυχία των αγώνων που η εργατική τάξη και ο εργαζόμενος λαός με επικεφαλής τα κομμουνιστικά και εργατικά κόμματα διεξάγει ενάντια στον ιμπεριαλισμό.

Στο Κόμμα μας απ' τα πρώτα χρόνια της ίδρυσης του ως και το Στ. Συνέδριο επικρατεί κυριολεκτικά σκοτάδι γύρω από τα προβλήματα στρατηγικής και ταχτικής. Πρώτη η προσωρινή κεντρική καθοδήγηση και αργότερα στο Στ Συνέδριο, που απο πολλές απόψεις αποτέλεσε ιστορικό σταθμό στη ανάπτυξη του Κόμματος μας, έκαμαν απόπειρες να διατυπώσουν τη στρατηγική και ταχτική του Κόμματος μας στον αγώνα του για το ψωμί, τη ειρήνη και τη Λευτεριά του λαού μας, βε βάση τα Αθάνατα διδάγματα και τις αρχές του Μαρξισμού -Λενινισμού.

Σήμερα με τη κριτική και την αυτοκριτική γίνεται παραδεχτό πως ούτε η προσωρινή Κεντρική Καθοδήγηση, ούτε το Στ Συνέδριο ξεκαθάρισαν με πλήρη σαφήνεια τη στρατηγική και την ταχτική του Κόμματος μας, έναντι στα συγκεκριμένα ζητήματα που αντιμετώπισε το κίνημά μας σ' αυτά τα δυο τελευταία χρόνια.

Κάτω από το φως της πείρας της κριτικής και αυτοκριτικής, ας εξετάσουμε την ταχτική που ακολούθησε το Κόμμα μας πάνω σε ορισμένα

συγκεκριμένα ζητήματα που να αντιμετωπίσαμε στο διάστημα από το Στ Συνέδριο ως σήμερα.

1. Η ταχτική μας έναντι της Εθναρχίας και γενικά της

Δεξιάς πάνω στο Εθνικό μας ζήτημα.

Το Στ Συνέδριο του Κόμματος μας έχει στο ενεργητικό του, εχτός παό πολλά άλλα, και το γεγονός ότι έβγαλε το εθνικό μας ζήτημα τον αγώνα για την εθνική αποκατάσταση έξω από το τέλμα, έξω από το βούρκο και το καταβαράθρωμα που έριξε η Δεξιά ακολουθώντας το περίφημο δόγμα της "ανακίνησης του κυπριακού μέσα στα ελληνοβρετανικά πλαίσια φιλίας".

Πρώτο το Κόμμα μας ύστερα από το Συνέδριο κατάγγελλε στο λαό μας αυτά τα περίφημα Ελληνο-Βρετανικά πλαίσια φιλίας σαν περιοριστικά για τον εθνικό μας αγώνα, ανάσυρε μέσα παό το τέλμα το κυπριακό ζήτημα και ανακίνησε κατά θετικό και συγκεκριμένο τρόπο σε διεθνή κλίμακα το εθνικό μας ζήτημα. Το υπόμνημα που οι αριστερές λαϊκές οργανώσεις υπόγραψαν και απόστειλαν το Νιόβρη του **1949** σ' όλα τα μέλη του ΟΗΕ το οποίο αρνήθηκαν να υπογράψουν η Εθναρχία και οι Οργανώσεις της Δεξιάς και το Δημοψήφισμα που το Κόμμα μας άρχισε με τη συλλογή υπογραφών, υποστηρικτικών του υπομνήματος αυτού, αποτέλεσε το πρώτο θετικό βήμα για τη ανακίνηση του ζητήματος μας έξω από τα αποπνιχτικά Ελληνο-Βρετανικά πλαίσια.

Η ταχτική που ακολουθήσαμε τότες καλώντας και την Εθναρχία και τις δεξιές οργανώσεις να υπογράψουν κοινό υπόμνημα μαζί μας για να αποσταλεί στον ΟΗΕ και η καταγγελία της άρνησης τους να δεχτούν τις προτάσεις μας, ήταν απόλυτα σωστή, γιατί ξεσκέπαζε στα μάτια του κυπριακού λαού το διασπαστικό δημαγωγικό ρόλο της Εθναρχίας και των οργανώσεων της Δεξιάς. Πιο πέρα όμως από το ξεσκέπασμα η θετική και αποφασιστική μας δουλειά πάνω στο εθνικό με τη συλλογή υπογραφών εξανάγκασε την Εθναρχία και τη Δεξιά να κάμει κάτι το θετικό, αν δεν ήθελε να απομονωθεί από τα πλατειά στρώματα που

λαού και αν δεν ήθελε να καταγγελθεί απ' αυτά σαν όργανο εξυπηρέτησης ξένων συμφερόντων. Ετσι κάτω απ' τη συνεχή πίεση του καθοδηγούμενου απ το κόμμα μας λαού, η Εθναρχία υποχρεώθηκε για να διατηρήσει το γόητρο και την επιρροή της μέσα στις μάζες να προκηρύξει και να διεξάγει το ιστορικό ενωτικό δημοψήφισμα της 15ης του Γεννάρη του περασμένου χρόνου.

Εξετάζοντας έτσι διαλεχτικά το ζήτημα φαίνεται καθαρά πως ο πραγματικός εμπνευστής και οργανωτής του δημοψηφίσματος στάθηκε το κόμμα μας, έχοντας σαν φωτεινό καθηγητή τις αποφάσεις του Στ Συνεδρίου μας. Απόλυτα σωστή ήταν επίσης η απόφαση της Κ.Ε. που καλούσε τις Κομματικές οργανώσεις να διακόψουν τη συλλογή υπογραφών, όταν πια η Εθναρχία προκήρυξε το δημοψήφισμα.

Λίγους μήνες ύστερα απ' το δημοψήφισμα μπήκε μπροστά μας το ζήτημα της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων του δημοψηφίσματος, το Κόμμα μας και πάλι αποτάθηκε στην Εθναρχία με την εισήγηση να καλέσει μια διακομματική σύσκεψη από την οποία να καθοριστεί κοινή πρεσβεία με κοινά συγκεκριμένο και σαφές πρόγραμμα δράσης που θα ενεργούσε προς όλες τις χώρες και τον ΟΗΕ για την προώθηση του εθνικού μας ζητήματος. Η απάντηση της Εθναρχίας υπήρξε κάτι παραπάνω από αρνητική. "Η Εθναρχία ουδεμιάς δύναται να αξιώση προσοχής της επιστολής σας", μς έγραψε τότε ο γραμματέας της Εθναρχίας. Το κόμμα μας όμως πουδεν έχει ανάγκη πιστοποιητικού εθνικών φρονημάτων και πατριωτικής δράσης από κανένα γιατί τέτοιο πιστοποιητικό το απόχτησε απ' το λαό με την πολύχρονη πάλη του, προχώρησε θαρραλέα στον κασταρτισμό της δικής του πρεσβείας αποτάθηκε στο λαό για τη συλλογή **5.000** λιρών για τα έξοδα της, και προχώρησε αφήνοντας τους πατριδοκάπηλους με ανοιχτό το στόμα. Είναι ύστερα απ' την αποφασιστική δράση του Κόμματος, του ΕΑΣ και των λαϊκών οργανώσεων που η Εθναρχία για να σκεπάσει το διασπαστικό και αρνητικό, φιλοϊμπεριαλιστικό ρόλο της αναγκάστηκε να σκαρώσει κατά το γνωστό τρόπο το

κλήρου τη δική της πρεσβεία και να τη στείλει στις δυτικές χώρες για να προωθήσει το εθνικό μας ζήτημα.

Ανασκοπώντας τώρα με την ευκαιρία της προσυνηδριακής συζήτησης, τη στάση του Κόμματος μας έναντι της Εθναχίας και την ταχτική και σ' όλες τις συγκεκριμένες περιπτώσεις κρατήσαμε έναντι της διαπιστώσαμε με ικανοποίηση πως η ταχτική μας ήταν σωστή, ήταν η πο ενδεδειγμένη, που μας έφερε τα πιο καλά και πιο θετικά αποτελέσματα. Και αυτή η ταχτική που δοκιμάστηκε στα δυο αυτά χρόνια στην πράξη και αποδείχτηκε σωστή, βασίστηκε πάνω τις αποφάσεις του Στ Συνεδρίου του Κόμματος μας.

2. Η ταχτική μας έναντι της Κυβέρνησης στην προσπάθεια της να επιβάλει "συνταγματικές" μεταρρυθμίσεις.

Στα δυο αυτά χρόνια που ανασκοπούμε, η Κυβερνητική πολιτική έναντι του λαϊκού κινήματος στάθηκε όσο ποτέ άλλοτε στα μεταπολεμικά χρόνια αντιλαϊκή και αποφασιστική. Αντεπιτιθέμενη ύστερα απ' το μεγαλειώδες και θριαμβευτικό αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος, πήρε μια σειρά μέτρα που περιόριζαν ακόμα πιο πολύ ορισμένες στοιχειώδεις ελευθερίες, Η Κυβέρνηση απαγόρευσε ύστερα απ' το δημοψήφισμα κάθε παλλαϊκή ή παγκοινοτική συγκέντρωση που είχε σαν θέμα το εθνικό μας ζήτημα απαγόρευσε κάθε συγκέντρωση που σχετιζόταν με το κίνημα της ειρήνης θέσπισε στις αρχές αυτού του χρόνου, τα **4** ανελεύθερα και διχτατορικά νομοσχέδια σε νόμους που καθαίρεσε το Λαϊκό Δημοτικό Συμβούλιο Λεμεσού για την πατριωτική του δράση.

Δίπλα σ' όλα αυτά η κυβέρνηση προχώρησε δειλά και "καμουφλαρισμένα" στη θέσπιση νόμου για τη σύσταση κοινοτικών συμβουλίων και προκήρυξε και σε **30** χωριά εκλογές. Οι πρόνοιες ανελεύθερες και αντιδραστικές αυτού του νόμου είναι σ' όλους μας γνωστές. Γνωστή επίσης και η θέση του Κόμματος μας έναντι αυτών των εκλογών. Το κόμμα μας κατάγγειλε τις εκλογές των κοινοτικών συμβουλίων και κάλεσε το λαό σε αποχή απ' αυτές.

Είναι σωστή η θέση που πήρε το κόμμα μας, έναντι των εκλογών κοινοτικών συμβουλίων;

Ο Μαρξισμός -Λενινισμός που αποτελεί την αποκρυστάλλωση της παγκόσμιας πείρας του προλεταριακού κινήματος, έλυσε από καιρού αυτό το ζήτημα, που αντιμετώπιζαν όλα τα κομμουνιστικά κόμματα και αριστερά κινήματα, σ' όλες τις χώρες της Ευρώπης κυρίως ύστερα απ' τη νίκη της Οκτωβριανής επανάστασης. Ο Μεγάλος Λένιν καταπιάστηκε διεξοδικά μ' αυτό το ζήτημα στο ξακουστό έργο του: "Αριστερισμός- Παιδική αρρώστεια του Κομμουνισμού".

Σύμφωνα μ' αυτά τα διδάγματα η ταχτική της αποχής είναι σωστή, και κάποτε αναγκαία, όταν υπάρχουν οι δυο αυτές προϋποθέσεις ή τουλάχιστον ή μια απ' αυτές. Όταν υπάρχουν άμεσες προοπτικές αποφασιστικής πάλης, (υποκειμενικά και αντιμειμενικά) ή όταν τα εκλογικά δικαιώματα περιορίζονται σε τέτοιο βαθμό, ώστε η μεγάλη μερίδα του λαού να αποκλείεται απ' τις εκλογές.

Αυτή είναι καθοδηγητική αρχή για τα κόμματα όσον αφορά τη θέση τους εναντίον κάθε είδους κοινοβουλευτικών εκλογών. Αλλά η αρχή αυτή πρέπει να εφαρμόζεται πάντα σε στενή σύνδεση με τη συγκεκριμένη πολιτική κατάσταση και πάντα μέσα στα πλαίσια της εξυπηρέτησης των γενικών συμφερόντων του Κόμματος και του λαού.

Υπό το φως αυτής της Λενινιστικής καθοδηγητικής αρχής δεν είναι δύσκολο ν' αποφανθούμε σήμερα πως η ταχτική της αποχής που το κόμμα μας κράτησε έναντι στις εκλογές κοινοτικών συμβουλίων ήταν λανθασμένη.

Ποια ήταν η συγκεκριμένη πολιτική κατάσταση στην Κύπρο, όταν η Κυβέρνηση προκήρυξε εκλογές για ανάδειξη κοινοτικών συμβουλίων;

Είχαμε στην Κύπρο άμεσες προοπτικές αποφασιστικού αγώνα;

Δηλαδή το ζήτημα της εθνικής αποκατάστασης του λαού μας υπήρχε σε μερικούς μήνες σ' ένα -δυο χρόνια;

Ότι ο εθνικός αγώνας του Κυπριακού λαού ύστερα από το υπόμημα του ΕΑΣ και των λαϊκών οργανώσεων προς τον ΟΗΕ, ύστερα απ' το ιστορικό ενωτικό δημοψήφισμα και την αποστολή των δύο Πρεσβειών στο εξωτερικό, βρισκόταν σε άνοδο σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια είναι σωστό και ολοφάνερο. Αλλά ταυτόχρονα είναι άλλο τόσο σωστό και ολοφάνερο πως παρ' όλα αυτά δεν υπήρχαν και δε δικαιολογούνταν προοπτικές άμεσης λύσης του ζητήματός μας.

Μόνο τύποι φαντασιόπληκτοι και επιπόλαιοι που ενθουσιάζονται στιγμιαία ή πατριδοκάπηλοι τσαρλατάνοι μπορούν να ισχυριστούν πως με όλα τα πιο πάνω διαβήματα το ζήτημα μας έμπαινε για άμεση λύση, όταν είναι γνωστό πως ο ξενόδουλος μοναρχοφασισμός και το αγγλοαμερικανικό μπλοκ, για δικούς τους στρατηγικούς κυρίως σκοπούς, ο πρώτος αρνιόταν να αναλάβει την ανακίνηση του ζητήματός μας και το δεύτερο θα αντιτασσόταν στη δικαίωση του, αν κάποια άλλη χώρα το ανακινούσε. Έτσι είναι ολοφάνερο πως η πρώτη προϋπόθεση που βάζει ο Λένιν κατά την οποία η τακτική της αποχής από κοινοβουλευτικές εκλογές δικαιολογείται δεν υπήρχε στη δική μας περίπτωση.

Μήπως ίσχυε στην περίπτωση μας η δεύτερη προϋπόθεση - ότι δηλαδή ο εκλογικός νόμος ήταν τόσο ανελεύθερος που αποκλείει μαζικά το λαό απ' τη ψηφοφορία ώστε να επιβαλλόταν η θέση της αποχής;

Όχι. Ούτε αυτή η προϋπόθεση δεν υπήρχε στην περίπτωση της εκλογής κοινοτικών συμβουλίων. Βέβαια ο νόμος δεν έδινε δικαίωμα ψήφου σ' αυτές τις εκλογές σ' όλους τους κατοίκους ενός χωριού, αλλά και σε μια ορισμένη κατηγορία που είχαν ορισμένα προσόντα. Αλλά κανένας δικαιούμενος ψηφοφόρος δεν αποκλείστηκε από του να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα.

Έτσι είναι ολοφάνερο πως η τακτική της αποχής που κηρύξαμε από τα κοινοτικά συμβούλια δε στηριζόταν πάνω στην καθοδηγητική αρχή του Λένιν και μάλιστα ήταν σε πλήρη αντίθεση προς αυτή.

Μερικοί σύντροφοι επικαλούνται τις δυσκολίες που θα αντιμετωπίζαμε ανάμεσα στο λαό, αν παίρναμε μέρος στις ελογές. Ο λαός- λένε αυτοί οι σύντροφοι- δε θα δεχόταν τη θέση μας, απόδειξη πως το σύνθημα της αποχής βρήκε μεγάλη ανταπόκριση ανάμεσα στο λαό.

Οτι η θέση μας για συμμετοχή στις εκλογές θάβρισκε δυσκολίες να γίνει δεχτή απ' το λαό δεν το αρνείτο κανένας. Αλλά αυτές οι δυσκολίες, δεν οφείλονται στο ότι έτσι διαπαιδαγωγήθηκε το κόμμα μας, ο λαός με την ασαφή θέση του Στ Συνεδρίου μας. Εξ άλλου ποιος μπορεί να υποστηρίξει στα σοβαρά πως όταν πια απόφαση ή θέση αντιμετωπίζει δυσκολίες για την εφαρμογή της πρέπει να εγκαταλείπεται παρά την ορθότητά της;

Ενας τέτοιος δρόμος, μια τέτοια αρχή θα μας οδηγούσε κατ' ευθεία στο συμβιβασμό με τον ιμπεριαλισμό στη συνεχή υποχώρηση έναντι του, στην υποταγή στα συμφέροντα του ιμπεριαλισμού.

Ακριβώς τα προλεταριακά κόμματα ξεχωρίζουν απ' τα ρεφορμιστικά, οππορτουμιστικά, από το γεγονός ότι δεν τα διπλώνουν μπροστά στις δυσκολίες, αλλά αντίθετα ακολουθώντας τα διδάγματα του Λένιν ότι: "Η πολιτική αρχών είναι η μοναδική σωστή πολιτική" αγωνίζονται για την εφαρμογή της σωστής θέσης ανεξάρτητα απ' τις δυσκολίες που υπάρχουν και μάλιστα ενάντια στις κάθε λογής δυσκολίες απ' οποιαδήποτε πλευρά και αν προέρχονται αυτές, ακονίζοντας έτσι την αγωνιστική διάθεση του Κόμματος και των μαζών.

Άλλοι πάλιν φίλοι επικαλούνται το γεγονός πως παίρνοντας τη θέση της αποχής σ' αυτές τις εκλογές πραγματοποιήσαμ την ενότητα με τη δεξιά.

Αυτό το επιχείρημα είναι μόνο επιφανειακά σωστό. Η αλήθεια είναι πως δεν πραγματοποιήσαμε την ενότητα με τη δεξιά. Απόδειξη πως σε κανένα χωριό δεν εβάλαμε κοινή επιτροπή αγώνα, αλλά απλώς η θέση μας συνέπεσε με τη θέση που πήρε η δεξιά κι έτσι οι εκλογές αποκρούστηκαν και από τις δυο παρατάξεις.

Η ενότητα που πετύχαμεν ήταν πρόσκαιρη, επιπόλαιη, δε βασιζόταν πάνω σε σταθερά θεμέλια, γι' αυτό και δεν πήρε συγκεκριμένη μορφή και δε διατηρήθηκε ύστερα απ' τις εκλογές.

Μ' αυτά δεν υποστηρίζουμε πως δεν έχουν αμβλυνθεί οι αντιθέσεις μέσα στο χωριό ανάμεσα στις δυο παρατάξεις. Αλλά η άμβλυνση αυτή είναι αποτέλεσμα της όλης δουλειά μας για τη λαϊκή ενότητα που κάμαμε σ' αυτά τα δυο χρόνια και όχι αποκλειστικά της θέσης που πήραμε στις εκλογές των κοινοτικών συμβουλίων.

Ακόμα πρέπει να λεχθεί πως αν παίρναμε μέρος στις εκλογές, μόνοι μας ή από κοινού με τη δεξιά με τη σωστή φιλολαϊκή γραμμή που θα κρατούσαμε σ' αυτά θα δημιουργούσαμε σταθερή λαϊκή ενότητα των λαϊκών μαζών, ενότητα που θα βασιζόταν πάνω στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων των πιο φτωχών στρωμάτων του λαού, αριστερών και δεξιών.

Ενα ακόμα επιχείρημα που προβάλλεται για να υποστηρίξει τη θέση της αποχής, είναι και το ότι η δικαιοδοσία και η δράση αυτών των κοινοτικών συμβουλίων είναι τόσον περιορισμένη, που δεν παρέχει ευκαιρίες όπως στην περίπτωση των δημοτικών συμβουλίων για να χρησιμοποιηθούν σαν έπαλξη προώθησης του εθνικού-απελευθερωτικού μας αγώνα. Είναι βέβαια σωστό πως τα κοινοτικά συμβούλια δεν έχουν τις ίδιες ευκαιρίες για προώθηση του εθνικοαπελευθερωτικού μας αγώνα, όπως τα Δημοτικά Συμβούλια, εν τούτοις είναι εξ ίσου σωστό και βέβαιο πως η παρουσία αντιπροσώπων του λαού θ' άδινε την ευκαιρία για μια όσο μπορούσε δικαιότερη φορολογία πάνω στο λαό, θ' άδινε ακόμα την ευκαιρία για ππλιτική διαπαιδαγώγηση του λαού με την περιοδική λογοδοσία των δικών μας αντιπροσώπων σ' αυτά, κι' οι δικοί μας αντιπρόσωποι θα αποτελούσαν φρένο και αντιπολίτευση μέσα σ' αυτά στην προσπάθεια και επιδίωξη της κυβέρνησης να τα χρησιμοποιήσει για όργανα εξυπηρέτησης των δικών της συμφερόντων.

Κάτι που πρέπει επίσης να ξεκαθαριστεί είναι

και τούτο:- Οι κομμουνιστές παίρνοντας μέρος σε εκλογές δεν το κάμνουν χάρη των εκλογών. Αλλά χρησιμοποιούν τις εκλογές για πολιτική διαπαιδαγώγηση και ζύμωση των πλατειών στρωμάτων του λαού, τόσο προεκλογικά, όσο και μετεκλογικά, δυναμώνουν την επαφή τους με τις μαζες, εξηγούν στις μαζες την πραγματική σημασία και τους σκοπούς κάθε εκλογής, έτσι που να μη τρέφουν αυταπάτες, και με την ιταλική διαπαιδαγώγηση τις προετοιμάζουν για νέους και μαχητικούς πιο μαζικούς αγώνες.

Σ' αυτό το άρθρο δεν είναι δυνατό να επεκταθούμε και να συζητήσουμε όλες τις περιπτώσεις που η τακτική μας σ' αυτά τα δύο χρόνια ήταν σωστή ή λανθασμένη. Το άρθρο αποτελώντας συμβολή για την προσυνεδριακή δουλειά θέλησε να δείξει, αρχίζοντας δυο σοβαρές περιπτώσεις, πότε εφαρμόσαμε σωστή τακτική και πότε λανθασμένη, και δίνοντας τη γενική καθοδηγητική Λενιστικιστική αρχή, καλεί τα μέλη να μελετήσουν μόνα τους την τακτική που το κόμμα μας ακολούθησε πάνω σε διάφορα σοβαρά ζητήματα της πολιτικής μας ζωής σ' αυτά τα δύο χρόνια ύστερα απ το Στ Συνέδριο μας".